

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

TİCARET MÜŞAVİRLERİMİZLE
ELEKTRONİK SOHBET TOPLANTILARI
IRAK
«KALKINMA YOLU PROJESİ»

12/12/2024

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

Sunum Planı

- Giriş
- Projenin Amaçları
- Projenin Kapsamı
- Güncel Gelişmeler
- Sonuç ve Değerlendirmeler

I- Giriş

- 1980'li yıllarda, ülkenin coğrafi konumdan faydalanarak önemli bir ticaret güzergahının parçası olma fikri Irak Devletinin gündeminde yer almıştır.
- Bu dönemde; «Kuru Kanal» olarak adlandırılan proje hayata geçirilerek Irak, «Süveyş Kanalı» gibi büyük deniz geçitlerinin oynadığı role benzer şekilde Asya, Orta Doğu ve Avrupa arasında ticari bir geçiş merkezi olarak hizmet verebilirdi.
- Ancak uzun yıllar süren savaşlar, ekonomik yaptırımlar, uluslararası izolasyon ve ülkede yaşanan siyasi ve iktisadi istikrarsızlık dönemi söz konusu projenin hayata geçirilmesini engellemiştir.

I- Giriş

- Son yıllarda, ülkede mevcut şartların nispeten iyileşmesi ve göreceli siyasi ve iktisadi istikrar döneminin yaşanması neticesinde; «Kalkınma Yolu» projesi ülkenin gündemine yeniden girmiştir.
- Proje, Irak Merkezi Hükümeti'nin mega projeler üstlenme ve bugün büyük ölçüde petrol gelirlerine bağımlı olan ekonomiyi çeşitlendirmek amacıyla ön plana çıkmıştır.
- Projenin hayata geçirilmesiyle birlikte, ülkede özel sektör yatırımlarının artması ve bu bağlamda istihdamda kamunun ağırlığının azalması hedeflenmektedir.

I- Giriş

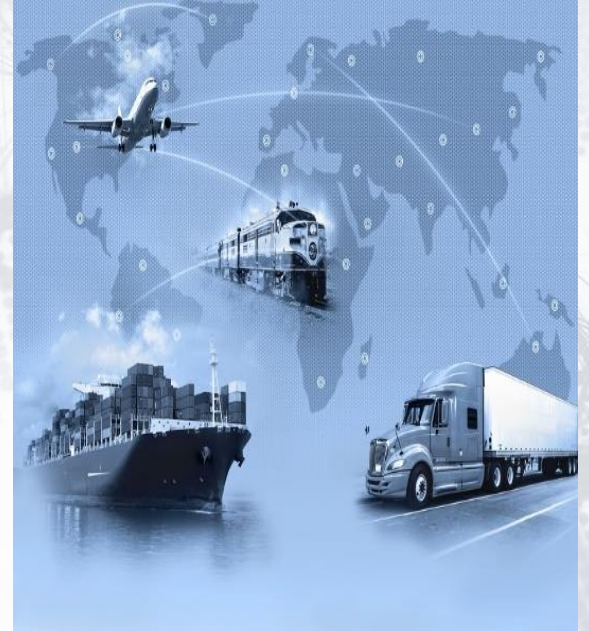
Irak Başbakanı Sn. Sudani uluslararası medya kuruluşlarına Irak'ta **değer zincirlerinin** en üst düzeye çıkarılması ve **kalkınma ivmesinin** sürdürülmesi amacıyla **6 ilke** açıklamıştır. Bu ilkelere 4'ü doğrudan «Kalkınma Yolu» projesi ile ilgilidir. Bunlar;

- Petrole bağımlı olmadan ekonominin her alanında reform,
- Modern uluslararası endüstrilerin, teknolojilerin ve hizmetlerin ülkeye transferinin sağlanması,
- Büyük Al-Faw Limanı'nın, «Kalkınma Yolu» stratejisi ile entegre bir kalkınma ve ekonomik ilerleme temeli olarak 2025 yılında faaliyete geçirilmesi,
- Yatırım ve finansman ortamını iyileştirerek Irak ekonomisinin küresel ekonomiyle bütünleşmesini sağlama

II- Projenin Amaçları

- **Projenin esas amacı;** ülkeyi petrol gelirlerine bağımlı bir durumdan kurtararak siyasi ve iktisadi istikrara kavuşturacak ekonomik çeşitlendirmeye istihdam yaratmaya dayalı bir kalkınma modeli yaratmaktır.
- Proje ile; modern bir ulaşım altyapısı kurarak, Uzakdoğu, Güney Asya ve Körfez Ülkeleri ile Avrupa arasında bir köprü oluşturmak amaçlanmaktadır.
- Proje ile; sürdürülebilir bir ekonomik büyüme için tarım, sanayi, inşaat, lojistik ve turizm sektörlerini geliştirmek hedeflenmektedir.
- Projenin hayata geçirilmesiyle, Irak'ın otoyol ve demiryolu altyapısının ekonomik gelişmeye paralel olarak modernize edilmesi amaçlanmaktadır.

II- Projenin Amaçları

- Proje ile ekonomide özel sektör payının artması ve istihdamın gelişmesi hedeflenmektedir.
- Projenin hayata geçirilmesiyle birlikte, ülkedeki yoğun trafik ve hava kirliliğinin azaltılarak toplumun sağlık ve güvenliğine yönelik şartların iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.
- Proje ile ülke içinde ve komşu ülkelerle standart uygulama ve kaideler takip edilerek yolcu ve ticari malların serbestçe dolaşımına imkan tanınması hedeflenmektedir.

III- Projenin Kapsamı

- Söz konusu proje ile, Asya Pasifik ve Hindistan Bölgesinden Avrupa ve Kafkaslara uzanan, Süveyş Kanalı'na alternatif bir koridor hedeflenmektedir.
- Proje kapsamında 1.176 km yüksek hızlı yük ve yolcu taşımacılığı yapabilen demiryolu hattı ve 1.190 km otoyol inşa edilecektir.
- Proje, Basra Körfezinde bulunan «El-Faw» limanından başlayarak Türkiye sınırına ulaşan demiryolu, karayolu, enerji ve iletişim nakil hatlarından oluşmaktadır.
- Faw Limanı'nın genişletilmesi ve yenilenmesi projesinin Irak, bölge ve dünya ticareti için stratejik önemi, bu limanı Kalkınma Yolu'na bağladıktan sonra elde edilecektir.
- Büyük Fav Limanı'nın tüm fazları tamamlandığında; Orta Doğu'nun en büyük limanı olacaktır.

III- Projenin Kapsamı

Competing transport corridors

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

III- Projenin Kapsamı

III- Projenin Kapsamı

- İtalyan PEG firması tarafından hazırlanan ön fizibilite raporuna göre; 2025-2029 yılları arasında inşa çalışmalarının akabinde projenin 2030 yılında açılması planlanmaktadır.
- Petrol ve doğalgazın da söz konusu proje ile taşınması hedeflenmektedir.
- Projede ayrıca, sanayi bölgeleri, serbest ticaret bölgeleri, konut şehirleri, alışveriş merkezleri ve lojistik merkezlerin kurulması planlanmaktadır.

III- Projenin Kapsamı

- Demiryolu hattında; 3 Ana İstasyon (Basra, Bağdat ve Musul) dahil toplam 15 yolcu ve 15 yük istasyonunun olması planlanmaktadır.
- Demiryolu hattında; 2 Operasyon Kontrol Merkezi, 24 Bakım Onarım İstasyonu ve 3 Eğitim Merkezi'nin kurulması öngörülmektedir.
- Yük treninin taşıma kapasitesinin 2028 yılına kadar yıllık 3,5 milyon konteynere ve 22 milyon ton dökme yüke ulaşması öngörülmektedir.
- 10 yıl sonra bu rakamın 7,5 milyon konteyner ve 33 milyon ton kargoya, 2050 yılında ise 10 milyon konteyner 40 milyon ton kargoya ulaşması planlanmaktadır.
- Hızlı trenin başlangıç kapasitesinin yılda 13,8 milyon yolcu olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir.

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

III- Projenin Kapsamı

Service area

Service areas for trucks

Rest area

Operational facilities centre

Interchange points with public transport

Multimodal parking

III- Projenin Kapsamı

- Kalkınma Yolu ile Basra Körfezinden başlayacak olan transit taşımacılar ülkemizin en önemli ticari limanlarına bağlantı yolları ile ulaştırılacaktır.
- Açılması planlanan yeni sınır kapısı ile ülkemizin güneydoğusundan başlayarak limanlara, serbest bölgelere ve sınır kapılarına kadar uzanan alt yapı projeleri hayata geçirilecektir.
- Söz konusu proje kapsamında ülkemizde 320 km otoyol ve 615 km demiryolu inşaa edilerek transit koridorun AB ve Kafkaslar üzerinden Rusya ve Orta Asya'ya ulaştırılması amaçlanmaktadır.

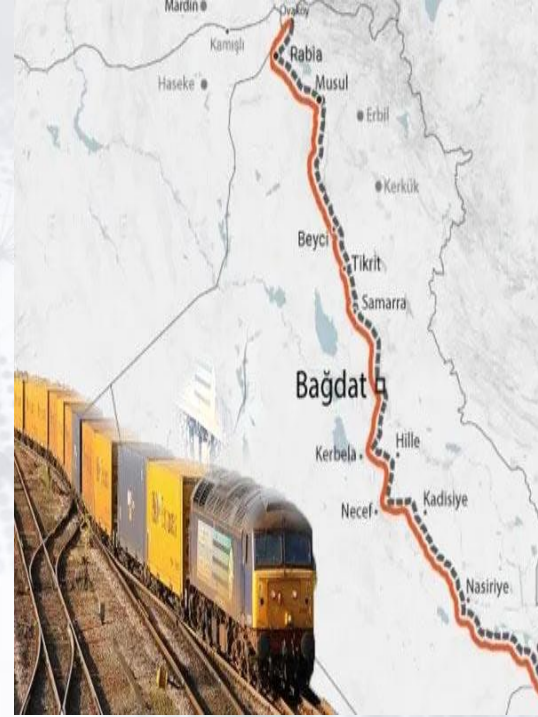
IV- Projeye İlişkin Güncel Gelişmeler

- Irak Başbakanı Sn. Sudani'nin 21-22 Mart 2023 tarihlerinde Türkiye'ye yaptığı ziyarette kabul edilen «Ankara Bildirisi» ile; iki ülke bu projenin hayata geçirilmesi hedefi doğrultusunda ortak çalışma iradesini gösteren kritik bir adım atmıştır.
- Sayın Cumhurbaşkanımızın 22.04.2024 tarihinde Bağdat'a gerçekleştirdiği ziyarette; Türkiye, Irak, Katar ve BAE tarafından «Kalkınma Yolu» projesine ilişkin olarak 4'lü Mutabakat Zaptı imzalanmıştır.
- 29.09.2024 tarihinde İstanbul'da T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın ev sahipliğinde, “Kalkınma Yolu 4'lü Bakanlar Konseyi I. Toplantısı” gerçekleştirilmiştir.
- 30.10.2024 tarihinde ise Bağdat'ta Irak Ulaştırma Bakanlığı'nın ev sahipliğinde; “Kalkınma Yolu 4'lü Bakanlar Konseyi II. Toplantısı” gerçekleştirilmiştir.
- Söz konusu projeye ilişkin teknik düzeyde görüşmeler Ankara ve Bağdat'ta devam etmektedir.

IV- Projeye İlişkin Güncel Gelişmeler

Irak Başbakanı Sayın Muhammed Şiya es-Sudani 14.09.2024 tarihinde Bağdat'ta düzenlenen "Kalkınma Yolu - Fırsatlar ve Büyüme" başlıklı bir panelde;

- ✓ Dünya Bankası IFC ile demiryollarının rehabilitasyonunun finansmanı için çalışıldığını,
- ✓ Proje kapsamında demiryolu tasarımlarının **tamamlandığını**,
- ✓ Otoyol, sanayi şehirleri ve diğer projelere ilişkin önemli ilerlemeler kaydedildiğini,

IV- Projeye İlişkin Güncel Gelişmeler

- ✓ "Kalkınma Yolu" projesinin tamamlanması için 5 yıla ihtiyaç duyulduğunu,
- ✓ Güzergah boyunca planlanan sanayi kentlerine de işaret ederek, bu durumun Irak'ı ticaret ve sanayi açısından denize kıyısı olmayan bir ülkeden açık ve denizcilik odaklı bir ülkeye dönüştüreceğini,
- ✓ "Büyük Faw Limanı" ve "Kalkınma Yolu" projeleri tüm etaplarıyla hayata geçirildiğinde; Irak'ın denizcilik yeteneklerini geliştireceğini ve limanların önemini arttıracacağını,
- ✓ Ayrıca, Irak Merkezi Hükümetinin mezkur projeyi yönetecek bir komitenin oluşturulmasına ilişkin bir çalışma hazırlığında olduğunu, ifade etmiştir.

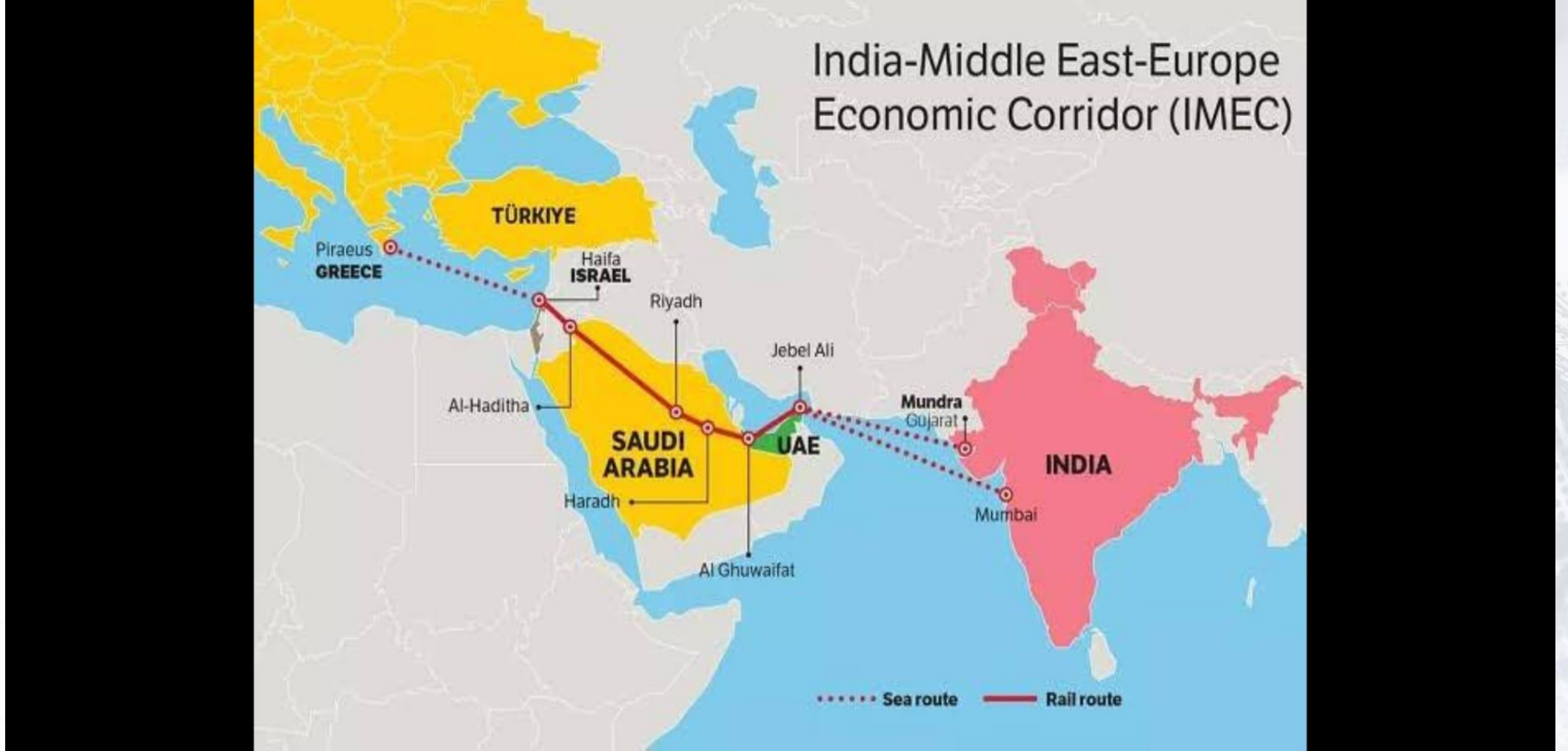

V- Sonuç ve Değerlendirmeler

- Yeni İpek Yolu olarak tanımlanan proje, Avrupa'dan Körfez ülkelerine kadar geniş bir bölgeyi etkileyecektir.
- Gazze (*IMEC*) ve Kızıldeniz'deki (*Süveyş Kanalı*) gelişmeler sonrasında, «Kalkınma Yolu» projesinin önemi ortaya çıkmıştır.
- «Kalkınma Yolu» projesi hayata geçirildiğinde; mallar daha az maliyetle ve daha kısa sürede ilgili ülkelere ulaştırılabilecektir.
- Türk müteahhitlik firmalarının uluslararası deneyimleri de dikkate alındığında; söz konusu stratejik projeyi üstlenebilecek bilgi ve kabiliyette olduğu değerlendirilmektedir.
- Kalkınma Yolu Projesi, ekonomik faydasının yansira hem Türkiye-Irak ilişkilerinde hem de **Türkiye-Körfez ülkeleri ilişkilerinde** önemli katkılar sağlayacaktır.

V- Sonuç ve Değerlendirmeler

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

V- Sonuç ve Değerlendirmeler

V- Sonuç ve Değerlendirmeler

- Irak'ta lojistik sektörünün büyümesini destekleyecek en önemli faktör, Irak'ın «Kalkınma Yolu» projesine yönelik çalışmalarıdır.
- “Kalkınma Yolu” projesinin ülkemiz ve Irak'ın ekonomik olarak entegrasyonunu hızlandırmasının yanısıra Süveyş kanalına alternatif/tamamlayıcı bir rota oluşturacak olması nedeniyle Irak'ın transit ticaretten alacağı payı önemli ölçüde arttıracığı ve ülkeyi bölgede önemli bir lojistik üs haline getireceği değerlendirilmektedir.
- Irak'ın uluslararası transit rejimlerinin uygulanmasını içeren anlaşmalara entegre olması(TIR Sözleşmesi, CMR Sözleşmeleri vs.), geçici ithalata ilişkin ATA Sözleşmesi ve Uluslararası Konteyner Sözleşmesi ile ticaretin kolaylaştırılmasına ilişkin uluslararası anlaşmaların ülkemiz ile eşgüdüm halinde Irak'ın da uyum sağlaması **lojistik sektörü adına önemli bir adım** olacaktır.

V- Sonuç ve Değerlendirmeler

- Orta Doğu'daki istikrarsızlık, Rusya-Ukrayna savaşı, küresel rekabet gibi unsurlar projeye yaklaşımın "şimdilik" temkinli olmasına neden olmaktadır.
- Irak'taki güvensizlik ve istikrarsızlık potansiyeli, ülkedeki siyasi çekişmeler, bölgedeki rakip sınır ötesi projeler, projenin finansman ve uygulama zorlukları, projenin önündeki en büyük engellerdir.
- Sürecin teknik tasarım aşamaları ile finansman modelinin ivedilikle tamamlanması gerekmektedir.
- Kalkınma Yolu'nun Irak topraklarındaki güzergahının kesin bir şekilde belirlenmesi ve konuya ilişkin Irak Merkezi Hükümeti ile Bölgesel Yönetim arasındaki görüşmelerin olumlu neticelenmesi büyük önem arz etmektedir.
- Ayrıca, Kalkınma Yolu'nun hangi modellerle işletileceği konusunun da belirlenmesi sürecin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için elzemdir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

Teşekkür ederiz.